

Kertomus Helsingin kaupungin kirjaston toiminnasta vuonna 1911.

HELSINGIN KAUPUNGIN

KIRJASTON

HALLITUS

Helsinki,

huhtikuun 24 p:nä 1912.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 5.

Kaupungin kirjaston toiminnassa ja oloissa ei vuonna 1911 ole tapahtunut mainittavampia muutoksia; sensijaan ovat asianomaiset vuoden kuluella tehneet päätöksiä, jotka epäilemättä tulevat olemaan varsin tärkeitä kirjaston vastaiselle kehitykselle.

Tapahtuneista muutoksista mainittakoon erikoisesti että suomenkielisen kirjallisuuden lainaus on huomattavasti lisääntynyt, että kirjastoon on hankittu pienempi määrä vieraskielistä (saksalaista, ranskalaista ja englantilaista) kirjallisuutta sekä liitetty pääkirjaston ruotsinkielisen lainausosaston kirjakokoelmaan, että kirjaston lukusaliin on „Taidetta kouluihin“ yhdistyksen kautta hankittu jäljennöksiä eteväin maalarien teoksista sekä että Töölön ja Hermannin haaraosastojen huoneustoihin on hankittu sähkövalaistus. Lisäksi on vielä mainittava, että työt Sörnäisten kirjastorakennuksen valmistamiseksi ovat aloitetut ja edistyneet niin pitkälle, että on oletettavissa rakennuksen valmistuvan syyskesästä 1912. Määräraha uuden kirjastorakennuksen sisustamiseksi on myöskin myönnetty.

Vuoden varrella tehdyistä, kirjastolaitoksen vastaiseen kehitykseen tähtäävistä päätöksistä on tärkein Valtuuston määräys *lainausmaksujen poistamisesta* vuoden 1912 alusta alkaen. Lainausliike tulee tämän johdosta tuntuvasti lisääntymään. Valtuusto onkin vuoden 1912 alusta päättänyt ottaa laitoksen palvelukseen *apulaiskirjastonhoitajan* sekä kohottanut kirjastonhoitajan palkkaetuja valmistaakseen hänelle tilaisuuden kokonaan omistautua kirjaston töihin. Kirjaston hallitus on vahvistanut *uudet lainaussäännöt*, jotka astuvat voimaan samalla kuin määräys maksuttomista kirjalainoistakin. Näiden sääntöjen mukaan on lainaajalla, jos hän siten haluaa, oikeus käyttää kahta lainauskorttia, joista toinen oikeuttaa lainoihin koko kirjakokoelmasta, toinen kirjaston tietokirjallisuudesta. Uusiin lainaussääntöihin sisältyy myöskin muutettuja tai selvennettyjä määräyksiä oikeudesta kirjalainoihin, kirjasakkojen suorittamisesta, hävinneiden tai vahingoittuneiden kirjojen korvaamisesta, kirjojen palauttamisesta sellaisessa tapauksessa, että perheessä on puhjennut tarttuva tauti y. m.

Muuan erittäin tärkeä asia on vuoden kuluella ollut pohdinnan alaisena, jääden edelleen kuitenkin ratkaisemattomaksi. Asia koskee erikoisen *lasten ja nuorison lukusalin ja lainausosaston* sekä kypsyneemmälle yleisölle tarkoitetun opintosalin perustamista pääkirjaston yhte-

ytteen. Kirjaston hallitus, joka jo kahdessa edellisessä vuosikertomuksessa on huomauttanut kuinka tarpeenvaattimat tällaiset lukusalit olisivat, pyysi viime toukokuussa kirjelmässä Raha-toimikamarille, että tämä antaisi kaupungin rakennuskonttoorille toimeksi tutkia onko mahdollista lisärakennuksella laajentaa kirjastorakennusta Rikhardinkadun varrella. Rahatoimikamari on lykännyt asian Kaupungin yleisten töiden hallitukselle. Kirjastorakennuksen ilmanvaihtolaitteiden parantaminen on viimeksi mainitun hallituksen päätöksestä lykätty kunnes rakennuksen laajentamiskysymys on tullut ratkaistuksi.

Pääkirjaston lainausosastot ovat vuonna 1911 kuten aiemminkin olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi pitkäperjantaina, toisena pääsiäspäivänä, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona, joulupäivänä ja sunnuntaisin suvella (kesä—elokuussa). Kaikkiaan oli lainauspäiviä 346 (334 v. 1910, jolloin kirjasto kirjavaraston tarkastuksen vuoksi pidettiin sullettuna 1—15 p:nä kesäkuuta). Lainausaika on ollut sama kuin edellisinäkin vuosina: arkipäivin k:lo 1—3 ja 5—8 i. p., sunnuntaisin ja juhlapäivinä k:lo 4—7 i. p.

Sörnäisten haaraosastossa on kirjasto ollut yleisön käytettävissä tammi—toukokuussa sekä syys—joulukuussa samoina päivinä kuin päälaitoksessakin: arkipäivin k:lo 5—8 sekä sunnuntaisin ja juhlapäivinä k:lo 4—7 i. p. Kesä—elokuussa oli lainausosasto entiseen tapaan avoinna tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin, paitsi juhannuspäivänä (lauantai). Lainauspäivien lukumäärä oli 309 (302 v. 1910).

Töölön ja Hermannin haaraosastoissa annettiin niinkään kirjoja lainaksi samoina päivinä kuin pääkirjastossa, kesäkuukausina kuitenkin ainoastaan keskiviikkoisin ja lauantaisin. Muuton vuoksi oli Töölön haaraosasto sulettu yhden päivän kesäkuussa. Töölön haaraosastossa oli lainauspäiviä 294 (293 v. 1910), Hermannin haaraosastossa 295 (293 v. 1910). Lainausaika on ollut k:lo 5—7 i. p.

Pääkirjastosta lainattiin viimeksi kuluneena vuonna 191,814 kirjaa (182,838 v. 1910), *Sörnäisten haaraosastosta* 38,593 (32,918 v. 1910), *Töölön haaraosastosta* 8,660 (9,201 v. 1910) ja *Hermannin haaraosastosta* 5,233 (4,951 v. 1910). Yhteensä annettiin koko laitoksesta lainaksi 244,300 (229,908 v. 1910). Kutakin lainauspäivää kohti lainattiin *pääkirjastosta* 554, *Sörnäisten haaraosastosta* 124, *Töölön haaraosastosta* 29, *Hermannin haaraosastosta* 18, yhteensä 725 kirjaa; vastaavat luvut vuodelta 1910 ovat: 548, 109, 31, 17, 705. — Kertamaksulla suoritettuja lainoja oli *pääkirjastossa* 116,848 (v. 1910: 105,910) kun taas 67,181 (v. 1910: 68,596) annettiin puolenvuodentilauksella ja 7,785 (v. 1910: 8,332) kuukausitilauksella; *Sörnäisten haaraosastossa* oli kerralta maksettujen lainain lukumäärä 27,299 (v. 1910: 23,478), puolenvuodentilauksella annettujen 9,010 (v. 1910: 7,919) ja kuukausitilauksella 2,284 (v. 1910: 1,521); *Töölön haaraosastossa* annettiin kerralta maksettuja lainoja 5,797 (v. 1910: 6,042), kun taas puolenvuodentilauksella otettuja oli 1,985 (v. 1910: 2,136) ja kuukausitilauksella 878 (v. 1910: 1,023); *Hermannin haaraosastossa* oli kerta-lainoja 3,597 (v. 1910: 3,225), puolenvuodentilauksella annettuja 801 (v. 1910: 1,009) ja kuukausitilauksella 835 (v. 1910: 717); koko laitoksesta annettiin siis yhteensä 153,541

(v. 1910: 138,655) kertalainaa kun taas puolenvuodentilauksella otettuja lainoja oli 78,977 (v. 1910: 79,660) ja kuukausitilauksella 11,782 (v. 1910: 11,593). — Suomalaisia kirjoja lainattiin *pääkirjastosta* 87,236 (45,48 %), ruotsalaisia 104,274 (54,36 %), saksalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia 304 (0,16 %); *Sörnäisten haaraosastosta* suomalaisia 27,717 (71,82 %) ja ruotsalaisia 10,876 (28,18 %); *Töölön haaraosastosta* suomalaisia 5,889 (68,0 %) ja ruotsalaisia 2,771 (32,0 %); *Hermannin haaraosastosta* suomalaisia 2,627 (50,20 %) ja ruotsalaisia 2,606 (49,80 %); yhteensä suomalaisia 123,469 (50,54 %) ja ruotsalaisia 120,831 (49,46 %). Vuonna 1910 taas oli pääkirjastossa suomalaisia lainoja 77,924 (42,62 %) ja ruotsalaisia 104,914 (57,38 %); Sörnäisten haaraosastossa suomalaisia 21,314 (64,75 %) ja ruotsalaisia 11,604 (35,25 %); Töölön haaraosastossa suomalaisia 5,362 (58,28 %) ja ruotsalaisia 3,839 (41,72 %); Hermannin haaraosastossa suomalaisia 2,412 (48,72 %) ja ruotsalaisia 2,539 (51,28 %); yhteensä suomalaisia 107,012 (46,55 %) ja ruotsalaisia 122,896 (53,45 %). — Mitenkä paljon prosenteissa kirjavaraston eri osastoista on vuoden kuluessa lainattu koko laitoksessa, selviää allaolevasta yhdistelmästä:

I osastosta (uskontoa)	0,35 % (v. 1910: 0,39 %)
II „ (historiaa ja elämäkertoja)	3,43 „ (v. 1910: 3,27 „)
III „ (maantietoa ja matkakuvauksia)	1,60 „ (v. 1910: 1,46 „)
IV „ (romaaneja, kertomuksia ja satuja)	85,80 „ (v. 1910: 86,41 „)
V „ (runoja, näytelmiä, kirjallisuuden-, tieteen- ja taiteenhistoriaa)	3,12 „ (v. 1910: 3,24 „)
VI „ (terveys- ja lääkintäoppia, luonnontiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa)	2,07 „ (v. 1910: 2,05 „)
VII „ (oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä, valtiopäiväasiakirjoja ja taloutta)	0,73 „ (v. 1910: 0,62 „)
VIII „ (kieliä)	0,81 „ (v. 1910: 0,72 „)
IX „ (muuta ja sekalaisia aineita)	2,09 „ (v. 1910: 1,84 „)

Yllä esitettyjä tietoja valaisevat tämän kertomuksen oheen liitetyt seikkaperäiset tilastolliset taulut.

Kirjastosta v. 1911 lainaksi annetuista kirjoista on 220 vielä takaisin tuomatta. Näistä on 201 lainattu pääkirjastosta, 13 Sörnäisten ja 6 Töölön haaraosastosta.

Vuoden lopussa oli pääkirjastoon kirjoittautunut *lainaajaksi* (lainaajien merkitseminen alettu 1 p. toukok. 1909) 16,938 henkilöä (8,025 suomalaiseen, 8,913 ruotsalaiseen lainausosastoon). Lainaajista on miehiä 5,685, naisia 6,213 ja lapsia 5,040. Ruumiillisen työn tekijöitä oli miehistä lainaajista 2,985 ja naispuolisista 2,050. V. 1911 merkittyjen, uusien lainaajien lukumäärä on 3,849. — Sörnäisten haaraosastoon on 1 p:stä toukokuuta 1910 kirjoittautunut lainaajaksi 2,209 henkilöä, näistä 750 vuonna 1911, Töölön haaraosastoon 1 p:stä lokakuuta 1910 555 henkilöä, niistä 234 vuonna 1911 ja Hermannin haaraosastoon samaten 1 p:stä lokakuuta 1910 315 henkilöä, niistä 150 v. 1911.

Muutokset, joiden alaisena *kirjavarasto* on ollut v. 1911 käyvät ilmi allaolevasta taulusta:

Kirjallisuusosastot	N i d o s t e n l u k u m ä ä r ä														
	Tammik. 1 p. 1911			Poistettu 1911			Tullut lisäksi 1911			Lisäys 1911			Tammik. 1 p. 1912		
	Suomal. kirjoja	Ruotsalaisia (ja ulkom.) kirjoja	Yhteensä	Suomal. kirjoja	Ruotsalaisia (ja ulkom.) kirjoja	Yhteensä	Suomal. kirjoja	Ruotsalaisia (ja ulkom.) kirjoja	Yhteensä	Suomal. kirjoja	Ruotsalaisia (ja ulkom.) kirjoja	Yhteensä	Suomal. kirjoja	Ruotsalaisia (ja ulkom.) kirjoja	Yhteensä
I	1,108	748	1,856	—	6	6	25	32	57	25	26	51	1,133	774	1,907
II	1,227	2,156	3,383	16	21	37	71	135	206	55	114	169	1,282	2,270	3,552
III	740	1,282	2,022	3	6	9	27	102	129	24	96	120	764	1,378	2,142
IV	9,843	15,782	25,625	301	429	730	1,128	1,285	2,413	827	856	1,683	10,670	16,638	27,308
V	2,579	2,203	4,782	8	9	17	225	246	471	217	237	454	2,796	2,440	5,236
VI	911	1,142	2,053	2	3	5	64	84	148	62	81	143	973	1,223	2,196
VII	915	835	1,750	—	4	4	64	75	139	64	71	135	979	906	1,885
VIII	178	257	435	3	2	5	14	25	39	11	23	34	189	280	469
IX	933	1,221	2,154	2	3	5	97	151	248	95	148	243	1,028	1,369	2,397
X *)	2,013	3,230	5,243	27	16	43	202	219	421	175	203	378	2,188	3,433	5,621
Yhteensä	20,447	28,856	49,303	362	499	861	1,917	2,354	4,271	1,555	1,855	3,410	22,002	30,711	52,713

Lainaliikkeestä oli *tuloja*:

	Pääkirjastossa		Sörnäisten haaraosastossa		Töölön haaraosastossa		Hermannin haaraosastossa		Yhteensä	
	Smk	p:ää	Smk	p:ää	Smk	p:ää	Smk	p:ää	Smk	p:ää
Tammikuussa	1,039	75	197	20	51	30	30	85	1,319	10
Helmikuussa	892	60	164	20	48	40	24	95	1,130	15
Maaliskuussa	928	50	182	80	49	05	24	65	1,185	—
Huhtikuussa	886	85	163	65	37	80	24	65	1,112	95
Toukokuussa	741	85	124	35	24	20	19	30	909	70
Kesäkuussa	703	85	111	75	13	55	12	05	841	20
Heinäkuussa	711	55	132	70	17	10	16	45	877	80
Elokuussa	679	05	119	25	16	35	11	80	826	45
Syyskuussa	793	45	136	65	34	25	20	50	984	85
Lokakuussa	796	75	148	90	38	10	22	50	1,006	25
Marraskuussa	819	20	161	15	39	85	30	95	1,051	15
Joulukuussa	711	40	154	25	36	55	27	—	929	20
Yhteensä	9,704	80	1,796	85	406	50	265	65	12,173	80

*) X:nteen osastoon on viety hakemistoteokset, lastenkirjat, sidotut sanomalehti- ja aikakauskirja-vuosikerrat y. m., jotka ovat yleisön käytettävänä lukusaleissa, mutta joita ainoastaan Sörnäisten haaraosastosta lainataan koteihin. Muihin osastoihin kuuluvien kirjojen laatu ilmenee siv. 3 olevasta kirjallisuusryhmittelystä.

**) Vuonna 1911 tulleista kirjoista on 222 saksan-, englannin- tai ranskankielistä.

Nämä summat jakaantuvat seuraaviin pääeriin:

	Pääkirjasto			Sörnäisten haaraosasto			Töölön haaraosasto			Hermannin haaraosasto			Yhteensä		
	Luku	Smk	p.	Luku	Smk	p.	Luku	Smk	p.	Luku	Smk	p.	Luku	Smk	p.
Kertalainoja à 5 p.	116,848	5,842	40	27,299	1,364	95	5,797	289	85	3,597	179	85	153,541	7,677	05
Puolenvuodentilauksia à 1 m.	1,678	1,678	—	174	174	—	39	39	—	18	18	—	1,909	1,909	—
Kuukausitilauksia à 25 p.	710	177	50	198	49	50	55	13	75	52	13	—	1,015	253	75
Sakkoja à 50 p.	2,947	1,473	50	283	141	50	59	29	50	44	22	—	3,333	1,666	50
Suomalaisia luett. à 5 p.	340	17	—	—	—	—	33	1	65	—	—	—	373	18	65
» » à 10 p.	—	—	—	35	3	50	46	4	60	44	4	40	125	12	50
» » à 15 p.	15	2	25	125	18	75	—	—	—	—	—	—	140	21	—
» » à 20 p.	20	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	4	—
» » à 25 p.	30	7	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	7	50
» » à 30 p.	37	11	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	11	10
» » à 35 p.	67	23	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	23	45
» » à 60 p.	11	6	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	6	60
Ruotsalaisia » à 5 p.	—	—	—	—	—	—	11	—	55	—	—	—	11	—	55
» » à 10 p.	785	78	50	43	4	30	19	1	90	28	2	80	875	87	50
» » à 15 p.	—	—	—	36	5	40	—	—	—	—	—	—	36	5	40
» » à 60 p.	145	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	87	—
Sekalaista	—	296	—	—	34	95	—	25	70	—	25	60	—	382	25
Yhteensä	—	9,704	80	—	1,796	85	—	406	50	—	265	65	—	12,173	80

Vuonna 1910 kertyi lainausliikkeestä tuloja pääkirjastossa Smk 9,526: 10, Sörnäisten haaraosastossa Smk 1,628: 25, Töölön haaraosastossa Smk 441: 75, Hermannin haaraosastossa Smk 241: 75, yhteensä Smk 11,837: 85.

Päälaitoksen lukusalit ovat vuonna 1911 olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä. Kuten edellisinä vuosina ovat alakerran lukusalit olleet avoina k:lo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivin k:lo 8:aan), yläkerran lukusalit taas k:lo 5—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivin sekä juhla-aattona k:lo 4—8 i. p.; kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään joka päivä k:lo 5—8 i. p.). Sanomalehtisissä on vuoden kuluessa ollut yleisön käytettävissä 29 suomalaista sanomalehteä 40 kappaleena ja 23 ruotsalaista 34 kappaleena, yhteensä 74 kappaleena sekä 9 suomalaista ja 7 ruotsalaista aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin); muissa lukusaleissa 68 suomalaista ja 62 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä 92 ja 78 kappaleena, 1 norjalainen aikakauskirja, 1 englantil., 1 ranskal. ja 2 saksalaista kuvalehteä sekä 6 suomalaisella ja ruotsalaisella tekstillä varustettua aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin). — Käyntien lukumäärä on v. 1911 noussut 301,127, joista alakerran huoneustojen osalle tulee 212,675, yläkerran suomalaisen lukusalin osalle 45,241 ja ruotsalaisen 43,214 käyntiä; keskimäärin on käyntien luku päivää kohti 589, 125, 120, yhteensä 834. V. 1910 taas oli käyntejä kaikkiaan 227,821, joista 143,861 alakerran, 46,675 yläkerran suomalaisessa ja 37,285 yläkerran ruotsalaisessa lukusalissa; keskimäärä päivää kohti oli 399, 135 ja 108, yhteensä 642. — Suuri ero, mikä on olemassa vuosien 1910 ja 1911 käyntilukumäärien välillä alakerran lukusalissa perustuu pääasiassa vuoden 1911 tarkempaan tilastoon, joka on saavutettu sillä että sanomalehtihuoneen oveen on sovitettu itsetoimiva avausten laskija.

Sörnäisten haaraosaston lukusali on vuoden kuluessa ollut yleisölle avoinna joka päivä, paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannus-, jouluaatto- ja joulupäivänä, k:lo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä kuitenkin ainoastaan k:lo 9—12 a. p. ja k:lo 6—9 i. p.). Siellä on ollut esillä 14 suomalaista sanomalehteä 22 kappaleena ja 11 ruotsalaista 15 kappaleena, yhteensä 37 kappaleena. Sitäpaitsi on kirjastohuoneessa ollut 48 aikakauskirjaa ja lastenlehteä, joista 25 suomalaista 31 kappaleena ja 23 ruotsalaista 27 kappaleena. Mainituista aikakauslehdistä on 3 ruotsalaista ja 3 suomalaista ollut yleisön käytettävänä lukusalissa.

Töölön, Hermannin ja Tehtaankadun 36:ssa olevan *haaraosaston* lukusalit ovat olleet yleisön käytettävissä joka päivä, paitsi juhannusaatto-, juhannus-, jouluaatto- ja joulupäivänä, (Töölön ja Hermannin haaraosastot myöskin pitkäperjantaina), sanomalehtihuoneet k:lo 10—2 ja 4—9, aikakauslehtihuoneet Töölössä k:lo 5—7, Hermannissa k:lo 5—8 ja Tehtaankadun varrella k:lo 6—8 i. p. Kesä—elokuussa pidettiin kuitenkin Töölön haaraosaston aikakauslehtihuonetta auki ainoastaan samoina päivinä kuin kirjastoa, s. o. keskiviikkoisin ja lauantaisin; Hermannin haaraosaston aikakauslehtihuone on sunnuntaisin ja juhlapäivinä suljettu jo k:lo 8:lta illalla. Töölön haaraosastossa on ollut esillä sanomalehtiä 7 suomalaista 9 kappaleena ja 5 ruotsalaista 7 kappaleena, aikakauskirjoja ja lastenlehtiä 11 suomalaista ja 9 ruotsalaista (1 kpl. kutakin), Hermannin haaraosastossa 7 suomalaista sanomalehteä 10 kappaleena ja 4 ruotsalaista 5 kappaleena sekä 12 suomalaista ja 9 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä (1 kpl. kutakin) ja Tehtaankadun varrella olevassa haaraosastossa 8 suomalaista 13 kappaleena ja 7 ruotsalaista 11 kappaleena sekä 13 suomalaista ja 12 ruotsalaista aikakauskirjaa ja sanomalehteä (1 kpl. kutakin).

Kirjaston *hallituksen* ovat kuten edellisenäkin vuonna muodostaneet vakinaiset jäsenet ylitirehtööri Richard Sievers (puheenjohtajana), professori J. N. Reuter (varapuheenjohtajana) ja lehtori Hugo Bergroth sekä varajäseninä filosofiantohtori Albin Lönnebeck, professori Kustavi Grotenfelt ja professori Yrjö Hirn. — Laitoksen *henkilökuntaan* nähden ovat seuraavat muutokset tapahtuneet: apulaiskirjastonhoitajaksi valitsi valtuusto 30 p. jouluk. fil. kand. Volter Kilven, vastaperustettuun vakinaiseen amanuenssipaikkaan nimitettiin 14 p. tammikuuta fil. maist. Greta Andersin ja ylimääräiseksi amanuenssiksi Sörnäisten haaraosastoon otettiin 20 p:nä lokakuuta neiti Emilia Salovius neiti Hilja Jokisen sijalle, joka oli eronnut toimestaan. Kirjaston amanuenssi neiti Sigrid Jansson on vuoden kuluessa suorittanut opintomatkan Englantiin.

Lahjoja ovat kirjastolle antaneet Teollisuushallitus, Postisäästöpankin hallitus, Uusmaalainen osakunta, Argentinan konsulivirasto, tohtorin rouva Crohns, lehtori J. A. Streng-vainajan perilliset, neiti Jenny Florin, kollega A. W. E. Modeen, amanuenssi Ingrid Hellström sekä sanoma- ja aikakauslehtien „Hufvudstadsbladet“, „Kotilähetys“, „Kristillinen raittiuslehti“, „Syd-Österbotten“ ja „Pohjalainen“ toimitukset. Sitäpaitsi ovat Deichmannin kirjasto Kristianiassa ja Aarhus'in valtiokirjasto kuten edellisinäkin vuosina ystävällisesti lähettäneet julkaisunsa kirjastolle.

Painosta on julkaistu asialuettelolla varustettu luettelo kirjaston koko suomenkielisestä kirjavarastosta, sekä suomalainen ja ruotsalainen lisäluettelo vuonna 1910 kirjastoon hankitusta

kirjallisuudesta, luettelo pääkirjaston suomalaisessa lukusalissa esillä olevasta kirjallisuudesta sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1910.

Kirjastolla on vuoden kuluessa ollut kunnia nähdä vierainaan Deichmannin kirjaston Kristianiassa kirjastonhoitajan H. Nyhuus'in, tanskan sivistysministerion kirjastokonsulentin professori A. S. Steenberg'in sekä kirjastonhoitajia Moskovasta ja Räävelistä. Tutkimusvierailulla on kirjastossa vuoden kuluessa käynyt kirjastonhoitajia Viipurista, Porista, Vaasasta, Pietarsaaresta, Lohjalta ja Kirkkonummelta sekä osanottajat kouluylihallituksen tammikuussa järjestämiin kursseihin seminaarien kirjastonhoitajia varten sekä Ruotsalaisten kansakoulun ystävien lokakuussa järjestämiin kursseihin maaseudun kirjastonhoitajia varten.

Taulu I. Pääkirjasto 1911.

Kuukausi	Lainauspäivien luku	Lainojen lukumäärä											Keskimäärin päivää kohti						
		kertalainoja			puolenvuodenlainoja			kuukausilainoja			Yhteensä			kertalainoja	puolenvuodenlainoja	kuukausilainoja	Ruotsalaisia ja ulkomalaisia	Suomalaisia	Yhteensä
		Ruotsalaisia ja ulkom.	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia ja ulkom.	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia ja ulkom.	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia ja ulkom.	Suomalaisia	Yhteensä						
Tammikuu . .	31	6,031	5,822	11,853	4,564	3,007	7,571	502	394	896	11,097	9,223	20,320	382	244	29	358	297	655
Helmikuu . .	28	5,652	5,348	11,000	4,376	2,777	7,153	516	322	838	10,544	8,447	18,991	393	255	30	376	302	678
Maaliskuu . .	31	5,983	5,698	11,681	4,713	3,111	7,824	526	406	932	11,222	9,215	20,437	377	252	30	362	297	659
Huhtikuu. . .	29	5,527	5,174	10,701	4,174	2,634	6,808	347	315	662	10,048	8,123	18,171	369	235	23	346	280	627
Toukokuu . .	31	4,270	3,859	8,129	3,411	2,125	5,536	249	156	405	7,930	6,140	14,070	262	179	13	256	198	454
Kesäkuu . . .	23	3,832	3,507	7,339	2,859	1,706	4,565	166	155	321	6,857	5,368	12,225	319	198	14	298	233	531
Heinäkuu . .	26	3,891	3,933	7,824	2,966	1,643	4,609	235	255	490	7,092	5,831	12,923	301	177	19	273	224	497
Elokuu	27	3,702	3,676	7,378	2,902	1,677	4,579	275	210	485	6,879	5,563	12,442	273	169	18	255	206	461
Syyskuu . . .	30	3,989	4,022	8,011	3,088	2,026	5,114	254	155	409	7,331	6,203	13,534	267	170	14	244	207	451
Lokakuu . . .	31	4,947	4,978	9,925	3,186	2,089	5,275	439	212	651	8,572	7,279	15,851	320	170	21	276	235	511
Marraskuu . .	30	5,786	6,280	12,066	2,908	1,910	4,818	671	366	1,037	9,365	8,556	17,921	402	160	35	312	285	597
Joulukuu . . .	29	5,294	5,647	10,941	1,934	1,395	3,329	413	246	659	7,641	7,288	14,929	377	115	23	264	251	515
Koko vuonna	346	58,904	57,944	116,848	41,081	26,100	67,181	4,593	3,192	7,785	*)104,578 54,52 %	87,236 45,48 %	191,814	338	194	22	302	252	554

*) Tähän summaan sisältyy 304 saksan-, ranskan- tai englanninkielistä kirjallainaa.

Taulu II. Sörnäisten haaraosasto 1911.

Kuukausi	Lainauspäivien luku	Lainojen lukumäärä									Keskimäärin päivää kohti				
		kertalainoja			puolenvuodenlainoja			kuukausilainoja			Yhteensä			Yhteensä	
		Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Yhteensä
Tammikuu . .	31	952	1,936	2,888	360	699	1,059	97	126	223	1,409	2,761	4,170	7	134
Helmikuu . .	28	851	1,705	2,556	288	671	959	46	143	189	1,185	2,519	3,704	7	132
Maaliskuu . .	31	854	1,874	2,728	313	728	1,041	69	162	231	1,236	2,764	4,000	7	129
Huhtikuu . .	29	730	1,860	2,590	249	632	881	61	165	226	1,040	2,657	3,697	8	127
Toukokuu . .	31	490	1,440	1,930	174	502	676	48	130	178	712	2,072	2,784	6	90
Kesäkuu . .	12	354	1,326	1,680	178	387	565	6	45	51	538	1,758	2,296	4	191
Heinäkuu . .	13	420	1,431	1,851	123	439	562	25	77	102	568	1,947	2,515	8	193
Elokuu . . .	14	404	1,265	1,669	127	395	522	22	78	100	553	1,738	2,291	7	163
Syyskuu . . .	30	543	1,291	1,834	139	470	609	22	76	98	704	1,837	2,541	3	84
Lokakuu . . .	31	637	1,642	2,279	169	578	747	72	122	194	878	2,342	3,220	6	104
Marraskuu . .	30	748	1,911	2,659	156	643	799	167	220	387	1,071	2,774	3,845	13	128
Joulukuu . .	29	692	1,943	2,635	129	461	590	161	144	305	982	2,548	3,530	11	122
Koko vuonna	309	7,675	19,624	27,299	2,405	6,605	9,010	796	1,488	2,284	10,876	27,717	38,593	7	124
											28,18% / 71,82%			35	

Taulu III. Töölön haaraosasto 1911.

Kuukausi	Lainauspäivien luku	Lainojen lukumäärä												Keskimäärin päivää kohti					
		kertalainoja			puolenvuodenlainoja			kuukausilainoja			Yhteensä			kertalainoja	puolenvuodenlainoja	kuukausilainoja	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä
		Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä						
Tammikuu . .	31	279	499	778	83	175	258	31	86	117	393	760	1,153	25	8	4	13	24	37
Helmikuu . .	28	245	446	691	108	178	286	50	77	127	403	701	1,104	25	10	4	14	25	39
Maaliskuu . .	31	225	479	704	144	142	286	31	118	149	400	739	1,139	23	9	5	13	24	37
Huhtikuu . . .	29	180	406	586	97	123	220	8	108	116	285	637	922	20	8	4	10	22	32
Toukokuu . . .	31	131	244	375	63	121	184	—	55	55	194	420	614	12	6	2	7	13	20
Kesäkuu . . .	6	53	154	207	20	65	85	—	10	10	73	229	302	34	14	2	12	38	50
Heinäkuu . . .	9	78	169	247	16	45	61	—	13	13	94	227	321	27	7	1	10	25	35
Elokuu	9	72	134	206	20	29	49	—	11	11	92	174	266	23	5	1	10	19	29
Syyskuu . . .	30	123	221	344	24	73	97	9	31	40	156	325	481	12	3	1	5	11	16
Lokakuu . . .	31	146	316	462	54	97	151	3	40	43	203	453	656	15	5	1	6	15	21
Marraskuu . .	30	179	440	619	51	127	178	6	94	100	236	661	897	21	6	3	8	22	30
Joulukuu . . .	29	172	406	578	47	83	130	23	74	97	242	563	805	20	4	3	8	19	27
Koko vuonna	294	1,883	3,914	5,797	727	1,258	1,985	161	717	878	2,771 32,0 %	5,889 68,0 %	8,660	20	6	3	9	20	29

Taulu IV. Hermannin haaraosasto 1911.

Kuukausi	Lainauspäivien luku	Lainojen lukumäärä												Keskimäärin päivää kohti					
		kertalainoja			puolenvuodenlainoja			kuukausilainoja			Yhteensä			kertalainoja	puolenvuodenlainoja	kuukausilainoja	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä
		Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia	Suomalaisia	Yhteensä						
Tammikuu . .	31	197	257	454	42	87	129	57	47	104	296	391	687	15	4	3	9	13	22
Helmikuu . .	28	184	164	348	48	55	103	104	45	149	336	264	600	12	4	5	12	9	21
Maaliskuu . .	31	151	191	342	55	28	83	136	29	165	342	248	590	11	3	5	11	8	19
Huhtikuu . .	29	124	236	360	53	28	81	68	6	74	245	270	515	12	3	3	9	9	18
Toukokuu . .	31	102	132	234	35	16	51	38	12	50	175	160	335	7	2	2	6	5	11
Kesäkuu . . .	7	72	83	155	29	6	35	10	—	10	111	89	200	22	5	2	16	13	29
Heinäkuu . .	9	78	122	200	19	7	26	5	9	14	102	138	240	22	3	2	12	15	27
Elokuu	9	58	94	152	9	—	9	3	2	5	70	96	166	17	1	—	8	10	18
Syyskuu . . .	30	92	137	229	29	9	38	7	—	7	128	146	274	8	1	—	4	5	9
Lokakuu . . .	31	124	192	316	34	19	53	56	7	63	214	218	432	10	2	2	7	7	14
Marraskuu . .	30	136	265	401	72	27	99	80	22	102	288	314	602	13	3	4	10	10	20
Joulukuu . . .	29	144	262	406	70	24	94	85	7	92	299	293	592	14	3	3	10	10	20
Koko vuonna	295	1,462	2,135	3,597	495	306	801	649	186	835	2,606 49,80%	2,627 50,20%	5,233	12	3	3	9	9	18

Taulu V. Pääkirjasto haaraosastoinen 1911.

Kuukausi	Lainauspäivien luku	Lainojen lukumäärä						Keskimäärin päivää kohti											
		kertalainoja			puolenvuodelainoja			kuukausilainoja			Yhteensä								
		Ruotsalaisia (ja ulkom.)	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia (ja ulkom.)	Suomalaisia	Yhteensä	Ruotsalaisia (ja ulkom.)	Suomalaisia	Yhteensä	kertalainoja	puolenvuodelainoja	kuukausilainoja	Ruotsalaisia (ja ulkomaalaisia)	Suomalaisia	Yhteensä			
Tammikuu . .	—	7,459	8,514	15,973	5,049	3,968	9,017	687	653	1,340	13,195	13,135	26,330	515	290	43	425	423	848
Helmikuu . .	—	6,932	7,663	14,595	4,890	3,681	8,501	716	567	1,303	12,468	11,931	24,399	521	303	46	444	426	870
Maaliskuu . .	—	7,213	8,242	15,455	5,225	4,009	9,234	762	715	1,477	13,200	12,966	26,166	499	298	47	426	418	844
Huhtikuu . .	—	6,561	7,676	14,237	4,573	3,417	7,990	484	594	1,078	11,618	11,687	23,305	490	276	38	401	402	804
Toukokuu . .	—	4,993	5,675	10,668	3,683	2,764	6,447	335	353	688	9,011	8,792	17,803	343	209	23	292	283	575
Kesäkuu . .	—	4,311	5,070	9,381	3,086	2,164	5,250	182	210	392	7,579	7,444	15,023	515	264	22	371	430	801
Heinäkuu . .	—	4,467	5,655	10,122	3,124	2,134	5,258	265	354	619	7,856	8,143	15,999	492	230	30	339	413	752
Elokuu . . .	—	4,236	5,169	9,405	3,058	2,101	5,159	300	301	601	7,594	7,571	15,165	432	212	26	312	359	671
Syyskuu . . .	—	4,747	5,671	10,418	3,280	2,578	5,858	292	262	554	8,319	8,511	16,830	348	194	18	276	284	560
Lokakuu . .	—	5,854	7,128	12,982	3,443	2,783	6,226	570	381	951	9,867	10,292	20,159	419	201	30	317	333	650
Marraskuu . .	—	6,849	8,896	15,745	3,187	2,707	5,894	924	702	1,626	10,960	12,305	23,265	524	196	55	366	409	775
Joulukuu . .	—	6,302	8,258	14,560	2,180	1,963	4,143	682	471	1,153	9,164	10,692	19,856	502	142	40	316	368	684
Koko vuonna	—	69,924	83,617	153,541	44,708	34,269	78,977	6,199	5,583	11,782	120,831 49,46 ⁹ / ₁₀	123,469 50,54 ⁹ / ₁₀	244,300	435	232	35	355	370	725

	V	Runoja, näytelmiä, al- bumeja, kalentereita, antologioita sekä kirjal- lisuuden-, taiteen- ja tieteenhistoriaa	VI	Terveysoppia, lääke- oppia, luonnontiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	VII	Oikeus- ja valtio- tiedettä, yhteiskun- nallisia kysymyksiä, valtiopäiväsiakirjoja ja taloutta	VIII	Kielä	IX	Filosofiaa, siveysop- pia, kasvatusta, ur- heilua sekä muita ja sekalaisia aineita
	Yhteensä	Suomalainen lainausosasto	Ruotsalainen lainausosasto	Yhteensä	Suomalainen lainausosasto	Ruotsalainen lainausosasto	Yhteensä	Suomalainen lainausosasto	Ruotsalainen lainausosasto	Yhteensä
	Luku	Prosentteissa	Luku	Prosentteissa	Luku	Prosentteissa	Luku	Prosentteissa	Luku	Prosentteissa
Pääkirjasto	2,975 3,665 6,640	3,46	1,979 2,253 4,232 2,21	706 860 1,566 0,82	913 856 1,769 0,92	944 1,036 1,980 0,81	944 1,036 1,980 0,81	2,289 2,818 5,107 2,09	1,765 3,717 1,94	1,952 312 985 1,297 3,36
Sörnäisten haarasasto . .	86 673 759	1,97	132 583 715 1,85	46 137 183 0,47	31 157 188 0,49	— 16 16 0,18	— 7 7 0,13	— 8 17 25 0,48	— 17 25 0,48	— 8 17 25 0,48
Töölön haarasasto	40 100 140	1,62	6 60 66 0,76	2 7 9 0,10	— 16 16 0,18	— 7 7 0,13	— 8 17 25 0,48	— 8 17 25 0,48	— 8 17 25 0,48	— 8 17 25 0,48
Hermannin haarasasto . .	46 47 93 1,78	1,78	14 37 51 0,97	9 7 16 0,31	— 7 16 0,31	— 7 16 0,31	— 7 16 0,31	— 7 16 0,31	— 7 16 0,31	— 7 16 0,31
Yhteensä	3,147 4,485 7,632	3,12	2,131 2,933 5,064 2,07	763 1,011 1,774 0,73	944 1,036 1,980 0,81	944 1,036 1,980 0,81	944 1,036 1,980 0,81	2,289 2,818 5,107 2,09	1,765 3,717 1,94	1,952 312 985 1,297 3,36

Taulu VII. Käynnit pääkirjaston lukusaleissa v. 1911.

Kuukausi	Päivien luku	Käyntien lukumäärä				Keskimäärin päivää kohti käyntejä			
		alakerran lukusaleissa	yläkerran ruotsalaisessa lukusalissa	yläkerran suomalaisessa lukusalissa	Yhteensä	Alakerran lukusali	Yläkerran ruotsalainen lukusali	Yläkerran suomalainen lukusali	Yhteensä
Tammikuu . .	31	19,271	4,630	5,556	29,457	622	149	179	950
Helmikuu . . .	28	17,736	4,049	4,271	26,056	633	145	153	931
Maaliskuu . .	31	20,484	4,840	4,486	29,810	661	156	145	962
Huhtikuu . . .	30	18,735	4,234	4,197	27,166	625	141	140	906
Toukokuu . . .	31	15,611	2,348	1,910	19,869	504	76	62	641
Kesäkuu . . .	28	14,505	1,107	793	16,405	518	40	28	586
Heinäkuu . . .	31	14,106	983	901	15,990	455	32	29	516
Elokuu	31	14,396	1,197	1,051	16,644	464	39	34	537
Syyskuu . . .	30	14,873	2,319	2,701	19,893	496	77	90	663
Lokakuu . . .	31	21,122	5,348	6,028	32,498	681	173	194	1,048
Marraskuu . .	30	22,099	7,443	8,129	37,671	737	248	271	1,256
Joulukuu . . .	29	19,737	4,713	5,218	29,668	681	162	180	1,023
Koko vuonna	361	212,675	43,211	45,241	301,127	589	120	125	834